

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Lakiluonnos pyrkii säästämään rahaa vähentämällä kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä sekä laskemalla joidenkin palvelujen tasoja. Karkkilan kaupunki katsoo, että on tärkeää varmistaa, ettei kotoutumispalvelujen laatu kärsi säästötoimenpiteiden takia. Kotouttaminen on pitkä prosessi, joka vaatii erityisesti alkuvaiheessa riittävästi resursseja. Kotoutumisen alkuvaiheen palvelut ovat erityisen tärkeitä palveluita, joiden saatavuudesta ja laadusta on huolehdittava. Jos alkuvaiheen palvelut heikkenee kunnissa, se voi aiheuttaa myöhemmin lisäkustannuksia muissa (esim. sosiaali- ja terveys) palveluissa.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Korvauksen leikkaaminen alle 7-vuotiaiden osalta 8 234 eurosta 3 689 euroon ja yli 7-vuotiaiden osalta 3689 eurosta 3149 euroon on merkittävä, etenkin kun korvaukset tulkkauksista on upotettu osaksi laskennallisia korvauksia, eikä kunta voi hakea enää korvauksia toteutuneista tulkkauksista. Karkkilan kaupunki arvioi, että korvaustason lasku voi aiheuttaa taloudellisia haasteita laadukkaiden kotoutumispalveluiden järjestämisessä.

Tosiasiallisten tulkkaukskulujen korvaamisen poistaminen ja niiden sisällyttäminen laskennallisiin korvauksiin herättää huolta, että tulkkauksipalveluiden käyttöä joudutaan rajoittamaan kustannusten vuoksi. Edellä mainitulla heikennyksellä on vaikutusta asiakkaalle tarjottavaan palvelun laatuun niin, ettei asiakkaalla ei ole mahdollisuutta saada ymmärrettävää tietoa ja ohjausta omalla kielellään. Tämä taas vuorostaan lisää riskiä siihen, ettei asiakas ymmärrä oikein saamiaan ohjeita eikä hänen asiansa etene niin kuin pitäisi.

Perustoimeentulotuen korvauksesta luopuminen vuoden 2025 alusta tarkoittaa, että valtio ei enää kata maahanmuuttajien toimeentulotuen kustannuksia kokonaan kolmen vuoden ajan. Tämä lisää kuntien taloudellista raskautta, erityisesti kunnissa, joissa on paljon maahanmuuttajia.

Karkkilan kaupunki katsoo, että korvausten leikkaaminen ja korvausaikojen lyhentäminen heikentävät kuntien mahdollisuuksia ja motivaatiota vastaanottaa kiintiöpakolaisia sekä panostaa laadukkaaseen kotouttamiseen. Laadukas kotouttaminen puolestaan mahdollistaa esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevien, mutta korkeasti koulutettujen henkilöiden työllistymisen ja auttaa vastaamaan osaavan työvoiman tarpeeseen.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

Karkkilan kaupunki toteaa, että ajatus päällekkäisten tehtävien karsimisesta ja kuntien hallinnollisen taakan keventämisestä on kannatettavaa. Kuitenkin tiettyjen kumottavaksi esitettyjen pykälien kohdalla monialaisen kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin (15 §) ja monialaisen kotoutumissuunnitelman (17 §) herää huoli kuntien ja hyvinvointialueiden välisen yhteistyön takaamisesta. Kumottavaksi esitetyt pykälät ovat olleet tärkeitä rakenteita kunnan ja hyvinvointialueen välisessä yhteistyössä. Toimivat yhteistyömuodot takaavat oikea-aikaista ja vaikuttavaa palveluprosessia asiakkaalle sekä toimivia prosesseja eri tahojen kesken, kun asiakkaan tilanne sitä vaatii.

Karkkilan kaupunki katsoo, että normin purku ei tule tosiasiallisesti vähentämään kuntien työmäärää vaan se pysyy samana korvausten vähetessä.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Kunnan velvollisuuden poisto kotoutumisohjelman asiakirjan laatimisesta (13 §), maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmän kumoaminen (48 §) sekä suunnittelu- ja seurantavelvoitteiden keventäminen (45 §, 49 §) eivät käytännössä vähennä kunnan työmäärää tai tuo säästöjä. Kunta joutuu joka tapauksessa laatimaan kotoutumisohjelman, ja siitä todennäköisesti edelleen laaditaan kirjallinen asiakirja, kuten muissakin strategisissa suunnitelmissa. Näin ollen normien purku ei tuo kunnalle todellisia helpotuksia tehtävien hoitamiseen.

Nikkilä Satu
Karkkilan kaupunki